

Päätoiminen sihteeri/rahastonhoitaja

1.3.2022

Ritarikuntien toiminta vuonna 2021

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan (SVR) ohjesääntö vahvistettiin 16.5.1919. Sen kunniamerkkejä annetaan isänmaan palveluksessa ansioituneille kansalaisille. Asetuksella (747/1942) perustettiin Suomen Leijonan (SL) ritarikunta. Sen kunniamerkkejä annetaan tunnustukseksi huomattavista sekä siviili- että sotilaallisista ansioista. SVR:n ja SL:n kunniamerkkejä voidaan antaa myös ulkomaalaisille.

SVR:n ja SL:n ritarikuntien suurmestarina on Tasavallan Presidentti, jolla yksin on oikeus kunniamerkkien antamiseen. Näillä kahdella ritarikunnalla on yhteinen hallitus, johon suurmestarin lisäksi kuuluu kansleri, varakansleri ja vähintään neljä jäsentä. Suurmestarin nimittämiä toimihenkilöitä ovat rahastonhoitaja ja kaksi sihteerä. Ritarikunnilla on oma kansliansa, joka sijaitsee Säätytalolla. Kansliahenkilökuntaan kuuluu kaksi (2) kokoaikaista kanslistia sekä osa-aikaiset kanslisti ja sisällöntuottaja. Lisäksi ritarikuntien päätoiminen sihteeri oman tehtävänsä ohella johtaa kansliatoimintoja.

Hallituksen kokoonpano vuoden 2021 lopussa oli seuraava: kansleri, pääjohtaja Jussi Nuorteva; varakansleri, vuorineuvos Kari Jordan, jäsenet (6): puolustusvoimain komentaja, kenraali Timo Kivinen; valtiosihteeri/UM Matti Anttonen; kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio; pääjohtaja Timo Laitinen ja toimitusjohtaja Gunvor Kronman sekä päätoiminen sihteeri, kontra-amiraali Antero Karumaa. Suurmestarin nimittämiä toimihenkilöitä ovat rahastonhoitaja, budjettineuvos Jouko Narikka, päätoiminen sihteeri kontra-amiraali Antero Karumaa sekä 2. sihteeri komentaja Jan Brunberg. Kenraalimajuri Jari Kallio aloitti työskentelyn 1.10.2021 alkaen osa-aikaisena sihteerinä. Ritarikuntien tilintarkastajana toimi ylitilintarkastaja Riku Stengård, JHTT, HT.

Ritarikuntien hallitus kokoontui neljä (4) kertaa vuonna 2021.

Kunniamerkkien lunastusmaksuja koskeva asetusmuutos astui voimaan 1.1.2018. Suomen Leijonan ritarikunnan perustamisesta annetun asetuksen 14 §:ä muutettiin siten, että toimintavuoden 2018 alusta myös ansioristien saajien tulee suorittaa lunastus (lunastusmaksu).

Toimintavuoden aikana uudistuksen hyödyt ja budjettia tasapainottavat vaikutukset saatiin täysimääräisesti hyödynnettyä. Vuonna 2021 ei ole tehty muutoksia lunastusmaksuihin.

Ritarikuntien kansliassa on käytössä prosessiohjauksen periaatteet pää- ja tukiprosessien hoitamisessa. Vuonna 2018 alettiin soveltaa EU:n yleistä tietosuojasetusta (GDPR), jonka jälkeen kaikessa toiminnassa on otettu käyttöön asetuksen edellyttämät toimintatavat. Vuonna 2021 liitettiin saavutettavuusselosteet osaksi ritarikuntien käytössä olevia verkkosivustoja.

Vuoden 2021 aikana on jatkettu Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 2017 jälkeen ajoittuneita juhluvuottaan viettäneiden organisaatioiden kunniamerkkivalmisteluita. Lisäksi on luotu perusteet palkitsemistoiminnalle vuosina 2022-2024. Koronavirusepidemian johdosta useita suunniteltuja juhlatapahtumia on peruutettu tai siirretty myöhempään ajankohtaan.

Ritarikuntien kunniamerkkimateriaalin toimittajana vuonna 2021 on jatkanut Kultakeskus Oy, Hämeenlinna. Uusi kolmivuotinen sopimus Kultakeskus Oy:n kanssa tuli voimaan 1.1.2018 kattaen

vuodet 2018-2020. Sopimukseen sisältyy optio jatkokaudesta. Toimintavuoden kuluessa on voitu jatkaa kehittämistoimia tuotantoprosessissa. Samalla on hyödynnetty kotimaista jalometallialan erityisosaamista.

Kunniamerkkimateriaalin analysointi- ja laadunvalvontatyötä sekä mallikansioiden valmistelua on jatkettu edelleen. Erityisteemoja vuonna 2021 ovat edelleen olleet laadunvalvonta- ja logistiikkaprosessien kehittäminen. Vuonna 2021 jouduttiin tekemään erityinen varautumissuunnitelma kunniamerkkimateriaalin logistiikkajärjestelmän varmistamiseksi ja huoltovarmuuden takaamiseksi ajoittain erittäin haasteellisessa epidemiatilanteessa.

Vuonna 2021 kunniakirjojen työstäminen on tehty sisäisenä työprosessina ritarikuntakansliassa. Kanslian laitekanta on uusittu leasing-sopimuksin.

Sopimusjärjestelmää on päivitetty. Verkkosivujen ylläpitoa ja kehittämistyötä on hoitanut vuoden 2018 syksyiltä alkaen AD Nikolai Ylirotu (Sarvikuono Design, Riihimäki). Toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta on jatkettu. Vuonna 2021 parannettiin verkkosivustojen käyttövarmuutta ja kohotettiin tietoturvan tasoa.

Ritarikuntien verkkosivustojen (www.ritarikunnat.fi) toiminnallinen muutos on vakiinnutettu siten, että esitetään keskitetysti hallinto- ja julkaisukokonaisuudet. Ritarikunnille on valmistettu painotöitä koskeva graafinen ohjeistus. Palkitsemisen erityisteemaan keskittyvien verkkosivujen päivitystyötä on jatkettu painottuen historiaan ja kunniamerkitietämykseen (www.svr100.fi). Sisältöä on edelleen täydennetty ja monipuolistettu. Vuonna 2021 ladattiin suomalaisia virallisia ritarikuntia esittelevän juhlanäyttelyn digitoitu versio, joka sisältää näyttelyesineistön lisäksi sähköiseen muotoon saatetut painotuotteet.

Vuonna 2021 käytössä on ollut ”Kunniamerkkiopas – Ordenshandbok 2019, 3.painos”. Opas on vapaasti saatavissa verkkosivuiltamme. Ohjeen sisältöjä on annettu lisäksi tärkeimpien yhteistyökumppanien käyttöön (VR:n ritarikunta, pääesikunta, poliisihallitus, rajavartiolaitos). Kanto-ohjeen sisältöjä on päivitetty verkkosivuillamme.

SVR:n ja SL:n ritarikuntien historiateos julkaistiin joulukuussa 2017. Vuonna 2021 yhdistettiin ritarikuntien painotuotteiden kuva- ja piirrosmateriaalit yhteiseen digitoituun tietovarantoon. Merkittävä osa historiateoksen sisältämästä aineistosta on siirretty avoimena lähteenä verkkosivuille (www.svr100.fi).

Ritarikuntien kanslian maksuliikennettä hoitaa edelleen OP-Pohjola -ryhmä. Pääosa maksuliikenteestä tapahtuu sähköisesti. Toimintavuoden 2021 aikana päivitettiin järjestelyitä ja otettiin käyttöön sähköinen allekirjoitus. Talousohjeen päivittäminen on käynnistetty siten, että vuonna 2022 voidaan ottaa käyttöön uusittu versio.

Ritarikuntien palkkahallinnosta ja muista henkilöstöhallinnon tehtävistä sekä tilinpäätösvalmisteluista vastaa Ab Accado Oy. Työterveyshuollon palveluista vastaa Terveystalo Oy.

Suurmestari on vuonna 2021 antanut kunniamerkkejä seuraavasti:

Suomen kansalaisille:

SR ketj	0
SR	2
K I	10
K	41
R I	401
R	949
Ar	1.076

Ulkomaan kansalaisille:

SR ketj	0
SR	5
K I	3
K	11
R I	13
R	12
Ar	6

Mitalit x)	2.334	Mitalit	8
PF	10	PF	0
yhteensä	4.823	yhteensä	58

x) Vuonna 2021 ei valmisteltu sotiemme veteraaneille keskitettyä veteraanimerkkien jakamista (SVR M I); äitienpäivänä jaettiin 29 kpl mitaleita (SVR M I kr); erillisjaot sisältyvät annettujen mitalien kokonaislukuun (4.823 kpl).

Covid-19. Koronavirusepidemian aiheuttamat järjestelyt SVR:n ja SL:n ritarikuntien toiminnassa vuonna 2021.

Ritarikuntien päätehtävä valmisteltiin annettujen toiminnallisten ja ajallisten tavoitteiden mukaan. Pääprosessit ja tukiprosessit kyettiin hoitamaan normaalissa aikataulussa valmisteluita rytmittämällä, työtehtävien joustavoittamalla ja ennakoimalla sekä panostamalla erityisesti ritarikunnan päätehtävään. Itsenäisyyspäivän 2021 palkitsemisessa annettiin lisäksi kiintiö covid-19-epidemian torjuntatyössä ansioituneille hallinnonaloille.

Epidemian vaikutuksia arvioidaan edelleen vuonna 2021. Koonnos tärkeimmistä havainnoista:

1. Pääprosessi. Kunniamerkkiesitysten kirjossa havaittiin epätasaisuutta, joka ilmeni esitysten sisältöpuutteina. Virheiden kasautumat ja perusteiden laatimisessa esiintyneet puutteellisuudet ovat mahdollisesti seurausta poikkeuksellisista työskentelyjärjestelyistä (etätö, henkilövaihdot, sijaisuudet). Tehtyjen tasomuutosten määrä on ollut poikkeuksellisen suuri.
2. Logistiikka. Materiaalien sopimustoimittajien tuotantolaitoksissa oli seisokkeja ja tuotantokatkoksia. Materiaalien porrastamisella ja tilausten ennakoinnilla helpotettiin haasteellisia vaiheita.
3. Kunniamerkkien jakaminen. Vuonna 2021 terveystilanteen vuoksi lähes kaikki juhlatilaisuudet peruttiin, siirrettiin tai muutettiin virtuaalitapahtumiksi. Kunniamerkkien perinteinen jakaminen ja kantaminen ei ollut mahdollista presidentinlinnassa itsenäisyyspäivän juhlavastaanotolla, äitienpäivän juhlassa tai veteraaniviikon tilaisuuksissa. Myös puolustusvoimat on edelleen peruuttanut perinteiset juhla- ja paraatitilaisuudet toimintavuoden 2021 aikana.
4. Valtiovierailutoiminta on ollut keskeytyksissä koko vuoden 2021. Kunniamerkkien diplomaattista kohteliaisuusvaihtoa on voitu hoitaa kuitenkin poikkeusmenettelyin.
5. Vuosi 2022. Ritarikuntien toiminnassa on jo vuoden 2021 aikana valmistauduttu palkitsemistoimintojen palauttamiseen. Ennakoivaa suunnittelua on tehty siten, että palkitseminen kunniamerkein voidaan hoitaa joustavasti ja laadukkaasti epidemiatilanteen heti niin salliessa.